

Telen met toekomst is door PPO en DLV Plant bv ontwikkeld in opdracht van LNV

Nieuwsbrief nr. 19   Dec 2007

In het praktijknetwerk Telen met toekomst werken agrarische ondernemers samen met PPO en DLV Plant aan duurzame bedrijfssystemen voor akkerbouw, vollegrondsgroenteteelt, bloembollen, fruitteelt, boomteelt, glastuinbouw en champignonteelt. Het project wordt gefinancierd door het ministerie van LNV. Via deze nieuwsbrief wordt u op de hoogte gehouden van actuele ontwikkelingen. U kunt zich voor deze nieuwsbrief aanmelden via www.telenmettoekomst.nl of een mail sturen naar info@telenmettoekomst.nl

Klik [hier](#) als u deze nieuwsbrief niet meer wenst te ontvangen

Inhoud:

- [Akkerbouw & vollegrondsgroente](#)
  - ☞ [Kennisbijeenkomsten van Agrodix in teken van duurzaamheid](#)
  - ☞ [Nieuwe invulling winterprogramma LTO-Noord](#)
  - ☞ [Geslaagde spuitdemonstratie Profyto](#)
  - ☞ [Landelijke Preidag 2007](#)
  - ☞ [Kennis in de praktijk gebracht](#)
- [Bloembollen](#)
  - ☞ [Beschadiging bloembollen moet worden voorkomen](#)
- [Boomkwekerij](#)
  - ☞ [Zelf composteren lijkt veelbelovend](#)
- [Fruit](#)
  - ☞ [Stakeholders organiseren bijeenkomsten kalkmelkberekening](#)
- [Glastuinbouw](#)
  - ☞ [Strategie organiseert met Telen met toekomst weken van de gewasbescherming](#)

Akkerbouw & vollegrondsgroente

Kennisbijeenkomsten van Agrodix in teken van duurzaamheid

Hoe kunnen adviseurs van gewasbeschermingsmiddelen een bijdrage leveren aan een duurzame teelt? Agrodix stelde deze vraag samen met andere vragen centraal tijdens haar bijeenkomsten op 26 november in Emmeloord en 27 november in Gilze-Rijen. In het kader van het Kennisproject

van Agrodis organiseerde de belangbehartiger voor gewasbeschermingshandelaars deze bijeenkomst voor haar adviseurs in de akkerbouw, vollegrondsgroente, voedergewassen en bloembollen. Tijdens de ochtend schetsten sprekers van de Unie van Waterschappen en de Vereniging van waterbedrijven (Vewin) hun problematiek op het gebied van probleemstoffen in het water. 's Middag werden de toehoorders uitgedaagd mee te denken over (en te werken aan) gezamenlijke oplossingsrichtingen. Nefyto en Telen met toekomst gaven op een onderhoudende manier aan hoe adviseurs van gewasbeschermingsmiddelen een bijdrage kunnen leveren aan oplossingen. De bijeenkomst in Emmeloord werd afgesloten door de heer Zandwijk van de KAVB. Hij gaf zijn visie als agrarisch ondernemer op de rol van de gewasbeschermingshandel bij een duurzame landbouw. De heer Scheele van LTO deed dit een dag later op de bijeenkomst in Gilze-Rijen. In Emmeloord waren 120 adviseurs aanwezig en in Gilze-Rijen 60 adviseurs. Meer informatie Jan-Eelco Jansma, janeelco.jansma@wur.nl (bijeenkomst Emmeloord) of Harm Brinks, h.brinks@dlvplant.nl (bijeenkomst Gilze Rijen). U kunt ook contact opnemen met Conno de Ruiter van Agrodis, agrodis@agrodis.nl

Nieuwe invulling winterprogramma LTO-Noord

LTO-Noord heeft samen met Telen met toekomst en de waterschappen Hunze en Aa's, Noorderzijlvest en Wetterskip Fryslân een nieuwe opzet gemaakt voor haar lezingenprogramma voor komende winter. Normaal wordt tijdens de winterlezingen uitgebreid aandacht besteedt aan nieuwe gewasbeschermingsmiddelen. Met de nieuwe opzet wil de organisatie ook aandacht vragen voor de probleemstoffen in het oppervlaktewater en zoeken naar praktische oplossingen. De avonden worden opgedeeld in drie blokken. Tijdens het eerste blok geven de waterschappen uitleg over de probleemstoffen. Daarna komen als vanouds de nieuwe middelen aan bod, maar er wordt daarbij ook duidelijk aangegeven in hoeverre deze middelen kunnen passen in een strategie om de probleemstoffen in het oppervlaktewater terug te dringen. Tijdens het derde blok krijgen telers praktische tips over het omgaan met regelgeving zoals het gebruik van driftarme doppen of andere praktische zaken als het spuiten op gerende percelen. De nieuwe opzet van het winterprogramma van LTO-Noord is het vervolg op de spuitdemonstraties die begin juni zijn georganiseerd samen met de noordelijke waterschappen. Omdat in Flevoland nog geen spuitdemonstratie is geweest, wil LTO-Noord in Flevoland samen met waterschap Zuiderzeeland een gewasbeschermingsdag organiseren waar naast de winterlezing ook een spuitdemo wordt gehouden.

Meer informatie Albert Jan Olijve, albertjan.olijve@wur.nl

Geslaagde spuitdemonstratie Profyto

Op maandag 29 oktober organiseerde toeleverancier Profyto in Emmeloord een inloopmiddag Groen & Geel op de vestiging in Emmeloord. Tijdens deze middag hield Telen met toekomst een spuitdemonstratie met verschillende spuitdoppen. In een donkere ruimte konden de meer dan 100 bezoekers bij neonverlichting bekijken hoe de bladbedekking was bij het gebruik van diverse doppen. Onder andere de gangbare spleetdop XR-03, de Airmix 03, de Venturi ID-03 en de Venturi ID-05 werden gedemonstreerd. Ook werd met behulp van een ventilator de drift van een aantal doppen getoond. Ook hier waren de verschillen tussen de doppen goed te zien. Bij een windsnelheid van 3m/s en grove druppels was weinig drift te zien, terwijl dit wel het geval was bij de fijne druppels. Werd de windsnelheid opgevoerd naar 5m/s dan veroorzaakte dit ook drift bij grove druppels.

Meer informatie Olaf van Campen, o.vancampen@dlvplant.nl

Landelijke Preidag 2007

De Landelijke Preidag 2007, die op 12 oktober werd georganiseerd door DLV Plant, LTO Groeiservice en PPO Vredepeel in samenwerking met de Landelijke gewascommissie prei, is met ruim 650 bezoekers zeer succesvol verlopen. Bezoekers konden tijdens de dag kennis nemen van de laatste ontwikkelingen in de teelt van prei. Zo presenteerde Agerland de resultaten van een proef met geurstoffen om trips te lokken. Deze proef is uitgevoerd door Agerland samen met PRI en Telen met toekomst. Bij een spuitdemo met behulp van UV-licht konden de aanwezigen het effect zien van de doppenkeuze op de bladbedekking. Verder was er een bemestingsdemo 'optimale bemesting in prei' te zien van de projecten 'Telers Mineraal Paraat' en Telen met toekomst. Zaadbedrijven toonden hun nieuwe rassen en ook verschillende gewasbeschermingsmiddelenfabrikanten waren aanwezig tijdens de Landelijke Preidag. TV Limburg maakte een korte reportage van de dag. Deze is te zien op www.landelijke-preidag.nl Voor meer informatie Jacques Rovers, jacques.rovers@wur.nl

Kennis in de praktijk gebracht

Toeleveranciers en bezoekers waren zeer tevreden over de informatiebijeenkomst 'Kennis in de praktijk gebracht', die op donderdag 27 september was georganiseerd voor vollegrondsgroentetelers door ZLTO-vakgroep Vollegrondstuinbouw. LTO Groeiservice en Telen met toekomst ondersteunden de organisatie. Op de bijeenkomst in Rijsbergen waren diverse innovaties, onderzoeksresultaten en recente ontwikkelingen in praktische toepassing te zien. Daarnaast werden beleidsachtergronden en randvoorwaarden toegelicht door experts. In totaal waren er twaalf verschillende onderwerpen waaronder composteren op eigen bedrijf, biologische grondontsmetting, snelle automatische schoffels, zaadcoating en efficiënte bemesting in prei. Ongeveer 30 toeleveranciers op het gebied van arbeid, bemesting, gewasbescherming en accountancy toonden hun diensten en producten tijdens een informatiemarkt. De demonstraties voor prei en bladgewassen vonden plaats op het bedrijf van Johan Vissers en de aardbeidemonstraties op het bedrijf van Johan Vermeeren. Meer informatie Jacques Rovers, jacques.rovers@wur.nl

Bloembollen

Beschadiging bloembollen moet worden voorkomen

Een Tmt-begeleider en een vertegenwoordiger van gewasbeschermingshandel Albert Groot beoordeelden samen met de ondernemers diverse partijen bollen op beschadigingen die optreden (in de verwerkingslijn van) bij het rooien, pellen, sorteren, uitzoeken en tellen. In een aantal gevallen bleek zware en zichtbare schade op te treden die meestal door een betere afstelling van de machines te verhelpen is. Telen met toekomst zal de komende periode een protocol opstellen waarmee ondernemers zelf hun partijen kunnen beoordelen en ernstige beschadigingen kunnen voorkomen.

Maar uit de beoordeling kwam ook naar voren dat er in een veel grotere mate dan vooraf werd verwacht, lichtere schades aan de bollen optreden die van de buitenkant veelal niet zichtbaar zijn. Op dit moment is daar geen pasklare oplossing voor. Komend jaar wil Telen met toekomst met machinefabrikanten en ondernemers in gesprek om te zien hoe de verwerkingslijn anders ingericht kan worden om die lichte beschadigingen te voorkomen. Beschadigingen aan de bollen zijn ongewenst, omdat ze invalspoorten zijn voor ziekten en aantastingen zoals Erwinia, bolrot en zuur waardoor meer gewasbeschermingsmiddelen nodig zijn.

Meer informatie Bert van der Weijden, b.vanderweijden@dlvplant.nl

Boomkwekerij

Zelf composteren lijkt veelbelovend

Bij één van de Telen-met-toekomstdeelnemers in de regio Zundert is onlangs een uitgebreide proef met composteren op het eigen boomkwekerijbedrijf gestart. De proef is een vervolg op de succesvolle ervaringen, die aardbeientelers in deze regio binnen Telen met toekomst opdeden met het composteren op eigen bedrijf. Bij de demoproef in de boomkwekerij zijn zes verschillende combinaties van afvalmateriaal (plantmateriaal zoals snoeiafval, kluiten, niet-leverbare planten, etc.) met andere organische materialen zoals gras, houtsnippers en mest opgezet. Gedurende de proef wordt de temperatuur in de compost gevolgd en aan het eind wordt beoordeeld welke combinatie de beste kwaliteit compost oplevert.

Composteren op het eigen bedrijf heeft als voordeel dat afvalmateriaal niet hoeft te worden afgevoerd of verbrand. Bovendien kan door toediening van compost uit eigen gewasresten extra organisch materiaal worden aangevoerd omdat eigen organisch afval niet meetelt als aanvoerpost in de huidige regelgeving.

Deze proef in de boomkwekerij is een initiatief van DLV Plant en sluit aan bij regionale ZLTO-projecten en Telen met toekomst.

Meer informatie Eugene van Abeelen, e.vanabeelen@dlvplant.nl

Fruit

Stakeholders organiseren bijeenkomsten kalkmelkberegening

Verschillende stakeholders als waterschappen, LaMi, en de gewasbeschermingshandel, hebben afgelopen maand bijeenkomsten georganiseerd over de toepassing van kalkmelkberegening. Deze duurzame bestrijdingsmethode van vruchtboomkanker wordt op steeds meer praktijkbedrijven opgepakt als alternatief voor bespuitingen met fungiciden in het najaar. De gebruikte fungiciden staan bekend als milieubelastend voor het oppervlaktewater. Kalkmelk is niet alleen een duurzaam alternatief maar ook erg praktisch omdat de boomgaard in het najaar door natte weersomstandigheden vaak slecht berijdbaar is voor het uitvoeren van bespuitingen. Kalkmelk kan worden toegepast via de nachtvorstberegening. Dit bespaart tijd en het rijden op natte rijpaden is niet nodig.

De ervaringen met kalkmelkberegening zijn zo positief dat er zelfs interesse voor de bijeenkomsten was vanuit andere waterrijke gebieden uit het buitenland. Zo waren onlangs enkele Duitse voorlichters uit 'Das Alte Land' aanwezig.

Meer informatie Bart Heijne, bart.heijne@wur.nl

Glastuinbouw

Strateeg organiseert met Telen met toekomst weken van de gewasbescherming

Strateeg, een project van LTO Groeiservice, organiseert jaarlijks in november samen met Telen met toekomst de weken van de gewasbescherming. Dit zijn kennisbijeenkomsten voor siertelers en gewasbeschermingsadviseurs.

- Potplanten (13 november)

De openmiddag voor potplanten bij Corn. Bak in Assendelft, waar vergaand geïntegreerd Bromelia's worden geteeld, was met 75 deelnemers goed bezocht. Tijdens de rondleiding

leverden Biobest en Brinkman bijdragen met informatie over scouten en biologische middelen. Syngenta hield een presentatie over het voorkomen van resistentie van bestrijdingsmiddelen. Telen met toekomst hield een presentatie over het coachen op goede gewoonten. Doel hiervan was een discussie op gang te brengen en te zorgen dat geïntegreerde bestrijding een goede gewoonte wordt. Meer informatie Filip van Noort, filip.vannoort@wur.nl

- Chrysant (22 november)

Voor chrysant was de openmiddag in de Bommelerwaard bij Satter. De firma's Koppert, Syngenta bioline, Certis en Benfried leverden een bijdrage door tijdens de rondleiding hun geïntegreerde bestrijdingsstrategie toe te lichten. Vervolgens werd door WUR Glastuinbouw verteld over het onderzoek naar tripsbestrijdingsstrategieën. Hierna werd in een forumdiscussie onder leiding van DLV Plant met alle betrokkenen gediscussieerd over hoe hun strategieën in de komende jaren verbeterd kunnen worden en wat daarvoor nodig is. Eindconclusie was dat vooral door samenwerking en een combinatie van strategieën de grootste voortgang in de geïntegreerde chrysantenteelt kan worden gerealiseerd. Meer informatie Barbara Eveleens, barbara.eveleens@wur.nl

- Roos en gerbera (29 november)

Op het roos en gerbera veredelings- en vermeerderingsbedrijf Schreurs stond de opendag vooral in het teken van de geïntegreerde bestrijding van witte vlieg. Tijdens de rondleiding werden de mogelijkheden van natuurlijke vijanden en biologische middelen besproken. Ook kwamen de ervaringen van het bedrijf met biologische spintbestrijding aan bod. Bayer ging met de aanwezigen in discussie over de optimale toediening van Admire en het belang van een beperking van de emissie naar het milieu. WUR Glastuinbouw licht het onderzoek naar geïntegreerde wittevliegbestrijding toe.

Meer informatie Juliette Pijnakker, Juliette.Pijnakker@wur.nl